

MORA

Träbyggnadsstrategi

Mora kommun

Eldhus, 1237 (Zorns gammelgård)
Sveriges äldsta allmogebyggnad i timmer

TRÄSTAD
2012

En investering för framtiden

EUROPEISKA
UNIONEN
Europeiska
regionala
utvecklingsfonden

Inledning

Regeringen har initierat en nationell strategi för ”Mer trä i byggandet”, Ds 2004:01.

Regeringens vision är att *”om 10 – 15 år ska trä vara ett självklart alternativ i allt byggande i Sverige – och på sikt i Europa.”* Regeringens vision, som i hög grad skulle gynna vår region, behöver samverka med lokala insatser och det finns en ömsesidig nytta med att vi utvecklar ett träprogram för Mora kommun.

Under perioden 2010 – 2012 deltar Mora kommun i Trästad 2012. Trästad 2012 är ett samarbetsprojekt mellan 17 kommuner, fyra regioner och fyra akademier. Projektet leds av Länsstyrelsen i Västerbotten och av en processledare i varje region.

Mora ingår i region Mitt tillsammans med Älvdalen, Orsa, Rättvik, Leksand och Falu kommuner. Projektet finansieras med medel från EU:s strukturfonder och av regeringen. Syftet med projektet är att vara en nationell arena för spridning av kunskap om industriellt och klimatanpassat byggande i trä.

Efter de omfattande stadsbränderna i slutet av 1800-talet förbjöds byggande av trähus som var högre än två våningar i 1874-års byggnadsstadga. Först 1994 blev det åter möjligt att bygga högre bostadshus med en stomme av trä. I andra skogsrika länder som Finland, Österrike och Schweiz fanns redan då många exempel på höga byggnader som uppförts i massivträ och i industriell miljö.

I Sverige har andelen flerbostadshus som byggs i trä ökat och idag byggs ca 15 % av flerbostadshusen med stommar av trä. Bland de företag som satsat på storskalig produktion av byggnadselement i trä kan nämnas: Martinssons Byggsystem AB, Lindbäck's Bygg AB och Moeleven AB. Med industriellt byggande kan 80 – 90 % av byggprocessen ske inomhus i en kvalitetssäker och torr industrimiljö.

Parkeringsgarage, Skellefteå. (Foto: Robert Granström)

Varför ska kommunen engagera sig i träbyggande?

- Dalarna har lång tradition av byggande i trä.
- Vi har stor tillgång av träråvara i regionen och möjligheter att förädla den.
- Byggnader som uppförs i trä ger miljövinster i jämförelse med hus i betong.
- Med modulbyggen och gemensamma upphandlingar av flerbostadshus i trä kan byggkostnaderna pressas. Med energisnåla hus minskar också driftskostnaderna.
- Kommunens miljöpolicy och målmedvetet arbete för att minska koldioxidutsläppen talar för minskad användning av betong till förmån för trä vid byggnation.
- Ett ökat träbyggande med industriellt framtagande av moduler kan skapa ökad sysselsättning i regionen, en ny trähusproduktion i industriell miljö.

Miljö- och klimatpåverkan.

Trähus ger låga utsläpp av koldioxid. När ett trähus tjänat färdigt som byggnad kan energin tillgodogöras för uppvärmning eller återvinning av trämaterial i nya träkonstruktioner. Projektet Trästad 2012 hänvisar till en studie utförd av professor Leif Gustavsson vid Mittuniversitetet. Studien jämför koldioxidutsläppen från ett fyravåningshus med trästomme och ett byggt i betong. Studien konstaterar att en tvårumslägenhet på 72 kvm byggd med trästomme sparar hela 11-15 ton koldioxid jämfört med samma lägenhet byggd i betong. En viktig anledning till detta är att det går åt mindre energi för att tillverka ett hus med trästomme jämfört med betong.

Trä har den fördelen av att vara ett lätt byggnadsmaterial som gör det möjligt att fraktas långa sträckor utan att kostnaderna blir för stora. Genom att använda färdiga träelement kan byggtiden minimeras vilket minskar risken för fuktskador. Den lätta konstruktionen innebär också att det är möjligt att bygga på hus i betong med ytterligare våningar i trä.

För att uppnå ett hållbart byggande och öka miljövinsterna är det viktigt att arbeta med energieffektivisering under hela processen från skogsråvara till färdig byggnad.

Kommunens roller och verktyg.

Kommunfullmäktige har tre områden där kommunen kan fatta beslut om träbyggande:

- Markinnehavet. Genom sitt markinnehav kan kommunen välja att genom exploateringsavtal förbinda exploitören att bygga i trä.
- Genom direktiv i med eget byggande
- Genom ägardirektiv till det kommunala bostadsföretaget att pröva trä i varje byggobjekt.

Förslag till träbyggnadsstrategi för Mora kommun.

Kommunens mål är en ökad användning av trä i högre bebyggelse och minska användningen av betong.

Kommunens styrelser/nämnder och förvaltningar/bolag ska i sina verksamheter beakta de mål som angetts ovan. Särskilt gäller:

- Mora kommun anvisar Morastrand AB att pröva träs möjligheter i varje nytt projekt. Bolaget ska utveckla sin kompetens i trähusbyggande och utvärdera detta i genomförda projekt. En kunskapsbas ska skapas och spridas.
- När nya byggnader eller andra anläggningar ska uppföras i offentliga miljöer ska trä som byggnadsmaterial alltid övervägas.
- Berörda förvaltningar och bolag ska, medverka i forskningsprojekt, nätverk och kunskapsspridning.
- Kommunen samverkar med högskolan Dalarna, andra kommuner, byggherrar och entreprenörer i syfte att stärka energisnålt industriellt byggande i trä.
- Planer, markanvisnings- och exploateringsavtal ska utnyttjas för att etablera samarbete med de byggherrar och entreprenörer som vill utveckla träbyggandet.

Brandstation, Österrike. (Foto: Trästad)